

Juridiska och
Försäkringstekniska avdelningen

16.1.1992

Till arbetspensionsanstalterna

ÄNDRINGEN ANGÅENDE ÅTERSTÅENDE TID 1.10.1991

1

Allmänt

26 § 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändrades från och med 1.1.1991 så, att det till den som har fyllt 55 år innan 500 dagar har gått ut, utöver dessa 500 dagar kan dagpenning avvägd enligt förtjänsten betalas till utgången av den kalendermånad under vilken han fyller 60 år.

När lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändrades fäste riksdagens socialutskott uppmärksamhet på att förlängningen av utbetalningen av dagpenning avvägd enligt förtjänsten kan leda till att långvarigt arbetslösa mister sin rätt till återstående tid innan de fyller 60 år. Utskottet förutsatte att detta missförhållande skulle avhjälpas.

När rehabiliteringslagstiftningen behandlades strävade man på uppdrag av riksdagen till att rätta till missförhållandet så att återstående tid för den som får tilläggsdagar bibehålls ända tills han kan gå i arbetslöshetspension och dagpenningfria dagar inte behöver räknas.

Riksdagen fogade till 6 § 3 mom. APL, 7 § 1 mom. KAPL och 12 § 3 mom. SJPL ett stadgande enligt vilket rätten till återstående tid kvarstår för en arbetstagare som har fått dagpenning avvägd enligt förtjänsterna med stöd av 26 § 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Ändringen trädde i likhet med rehabiliteringsreformen i kraft 1.10.1991.

Motsvarande ändring har gjorts i 5 § 2 mom. SPL och 4 § 4 mom. KPS.

Ändringen av stadgandena gäller inte försäkrade som får grunddagpenning. För dem bestäms rätten till återstående tid på normalt sätt enligt 360-dagars regeln (i KALP 540).

Utgångspunkten för ändringen var att rätta till förlusten av återstående tiden i långtidsarbetslösas arbetslöshetspension. Eftersom alla pensioner till vilka återstående tid hänförs dock uträknas enligt 6 § 3 mom. APL, gäller ändringen förutom arbetslöshetspensioner också invalid- och

Juridiska och
Försäkringstekniska avdelningen 16.1.1992

individuella förtidspensioner samt familjepensioner.

Återstående tiden vid ålderspension uträknas huvudsakligen fortsättningsvis enligt den tidigare räkneregeln ("63-års regeln") och ifrågavarande ändring gäller sålunda i allmänhet inte ålderpen- sioner. När det förusatta förvärvsarbetet på sex månader inte har pågått utan avbrott skall ändringen likväl tillämpas. Härvid "släcker" ju det nya förvärvsarbetet inte rätten till återstående tid för det tidigare arbetsförhållandet.

I KAPL tillämpas ändringen också när ålderspension uträknas, eftersom rätten till återstående tid i KAPL inte förutsätter sex månaders förvärvsarbete.

2

Tillämpningen av ändringen

Ändringen tillämpas alltid när det är fråga om en person som har fått tilläggsdagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Stadgandet är sålunda inte sekundärt såsom exempelvis beaktande av dagar enligt sjukförsäkringslagen.

Genom lagändringen förlängs efterkarenstiden för återstående tiden. Stadgandena om till vilket arbetsförhållande återstående tiden skall anslutas ändras däremot inte. Enligt flottörsstadgandet söker man från efterkarenstiden, som genom lag- ändringen nu förlängts, den anställning till vilken återstående tid skall anslutas.

Om en person har fått tidigare nämnda tilläggsdagar, utreder man huruvida han hade haft rätt till åter- stående tid när tilläggsdagarna började. Om rätten till återstående tid redan hade upphört när till- läggsdagarna började, "återuppväcker" lagändringen inte en redan förlorad rätt till återstående tid.

Ytterligare skall man utreda om personen när till- läggsdagarna började hade en anställning (en an- ställning som har pågått minst sex månader eller löner som överstiger gränsbeloppet för återstående tid enligt KAPL), som har eliminerat rätten till återstående tid för en anställning som föregick tilläggsdagarna. Om det har funnits en sådan anställning, ansluts återstående tiden till denna anställning. Om rätten till återstående tid även på basis av denna anställning har upphört före pen- sionsfallet, finns det inte heller någon rätt till återstående tid på basis av tilläggsdagarna som föregick anställningen

Juridiska och
Försäkringstekniska avdelningen

16.1.1992

Tillämpningsföresättningsarna

Ändringen trädde i kraft 1.10.1991. Den tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffat 1.10.1991 eller senare. Begreppet pensionsfall har i detta sammanhang inte ändrats.

För att det nya stadgandet skall kunna tillämpas krävs dessutom

- att den försäkrade har fått tilläggsdagar enligt 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och
- att rätten till återstående tid gällde när tilläggsdagarna började.

Vid behov skall den första tilläggsdagen utredas av ifrågavarande arbetslöshetskassa.

Tilläggsdagarna

En arbetstagare, som har fyllt 55 år innan han har fått dagpenning avvägd enligt förtjänsten för 500 dagar, har enligt 26 § 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten, utöver dessa 500 dagar högst till utgången av den månad under vilken han fyller 60 år (tilläggsdagar).

Tilläggsdagar kan inte betalas ut till den som blir arbetslös så att han inte hinner få dagpenning avvägd enligt förtjänsten för 500 dagar före utgången av den månad han fyller 60 år.

Tilläggsdagar betalas inte heller ut till den som redan har fått dagpenning avvägd enligt förtjänsten för 500 dagar innan han har fyllt 55 år.

900 dagar

Om personer som fyllt 60 år 1.1.1990 erhåller tilläggsdagar utöver maximitiden om 500 dagar, betalas till dem enligt ikraftträdelsestadgandet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, sådana tilläggsdagar för en tid av högst 400 dagar. De får sålunda dagpenningar för 900 dagar enligt de tidigare lagstadgandet (lagen om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa 1365/90).

Tilläggsdagarna bevarar rätten till återstående tid på samma sätt som de tidigare nämnda tilläggsdagarna som betalas till utgången av den månad som den försäkrade fyller 60 år.

Juridiska och
Försäkringstekniska avdelningen

16.1.1992

4

Tilläggsdagarna och bevarande av återstående tiden

För att efterkarenstiden för återstående tid skall fortsätta längre än tidigare krävs det både att den försäkrade har fått de tidigare nämnda tilläggsdagarna enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och att rätten till återstående tid ännu gällde när tilläggsdagarna började.

Lagändringen medför att främst 53-55-åringar som är berättigade till dagpenning avvägd enligt förtjänsten och för vilka 360 "dagpenningfria" dagar enligt de tidigare stadgandena hade fyllts innan de uppnått 60 år också omfattas av återstående tid.

Ändringen gäller inte försäkrade som har blivit arbetslösa i närheten av 60 års ålder och som sålunda inte hinner få tilläggsdagar innan de fyller 60 år. Ändringen gäller inte heller dem som är yngre än 55 år och till vilka inte betalas tilläggsdagar. För dessa räknas återstående tiden såsom tidigare enligt 360-dagars regeln och återstående tiden bevaras från det anställningen upphört till pensionsfallet cirka 2 år 4 mån., när arbetslöshetsdagarna beaktas.

I lagen finns inget särskilt stadgande om för hur lång tid tilläggsdagar skall erhållas. Utgångspunkten i lagändringen var att säkra att återstående tiden bevaras för långtidsarbetslösa. En försäkrad kan dock bli t. ex. arbetsoförmögen när tilläggsdagar har betalats endast en kort tid. Enligt ordalydelsen i stadgandet är en enda tilläggsdag tillräcklig för att återstående tiden bevaras.

I stadgandet förutsätts inte heller att det till den försäkrade skulle ha betalats tilläggsdagar utan avbrott. På bevarande av återstående tid inverkar sålunda inte sjukdom, karenstider eller anställningar som pågått kortare tid än sex månader, som eventuellt har avbrutit utbetalning av tilläggsdagar.

5

Återstående tid skall gälla då tilläggsdagarna börjar

För att tilläggsdagarna skall förlänga efterkarenstiden, skall rätten till återstående tid gälla när tilläggsdagarna börjar. Återstående tidens giltighet räknas normalt enligt 360-dagars regeln.

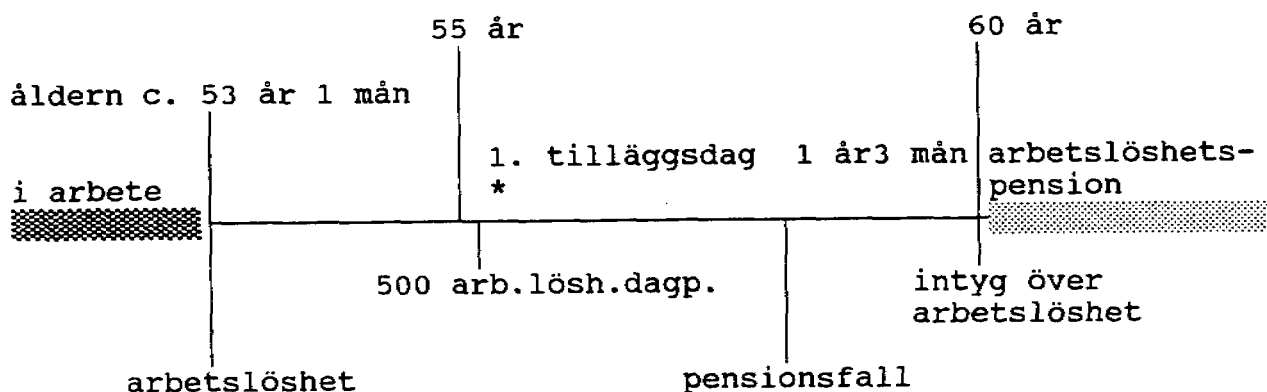
Juridiska och
Försäkringstekniska avdelningen

16.1.1992

Om återstående tiden gällde när tilläggsdagarna började, behöver dagarna inte längre efter det räknas, utan rätten till återstående tid bevaras ända till pensionsfallet.

Exempel 1

Exemplet visar när en APL-anställning som tidigast kan upphöra för att rätten till återstående tid kan bevaras ända till det att arbetslöshetspensionen erhålls.

Den försäkrade är berättigad till dagpenning avvägd enligt förtjänsterna till slutet av den månad han fyller 60 år och han går i arbetslöshetspension från början av följande månad.

Eftersom rätten till återstående tid gällde när tilläggsdagarna började, behöver arbetslöshetsdagarna inte räknas efter det. Återstående tiden beaktas från pensionsfallet ända till pensionsåldern.

Efterkarenstiden som tidigare räknades enligt 360-dagars regeln förlängs sålunda till följd av lagändringen så, att den inbegriper också tiden från tilläggsdagarnas början ända till pensionsfallet.

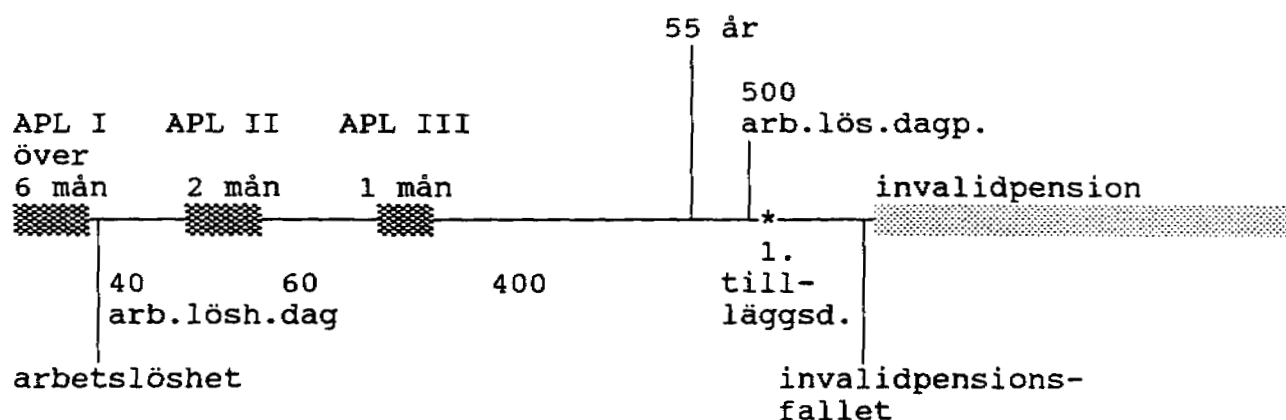
Eftersom flottörssstadgandet inte ändrades, söks den anställning som återstående hänförs till såsom tidigare från denna förlängda karenstid. Återstående tid hänförs sålunda till senaste anställning som

Juridiska och
Försäkringstekniska avdelningen

16.1.1992

pågått minst sex månader och ifall en sådan inte finns under karenstiden, hänförs återstående tid till den första anställningen som pågått minst en månad.

Exempel 2

I exemplet har utgåtts från att arbetstagaren är född 20.10.1936, APL-arbetsförhållandet I har upphört 30.11.1989 och arbetstagaren kommer att få sin första tilläggsdag 1.3.1992.

Eftersom det efter det APL-arbetsförhållandet I upphört inte har förflutit 360 dagar utan dagpenning innan den första tilläggsdagen började och tiden för vilken tilläggsdagar betalats fram till pensionsfallet i sin helhet förlänger efterkarenstiden, ansluts återstående tid enligt flottörsstadgandet till APL-arbetsförhållande I som har pågått längre än sex månader.

7

Förvärvsarbete efter tilläggsdagarnas början och rätten till återstående tid

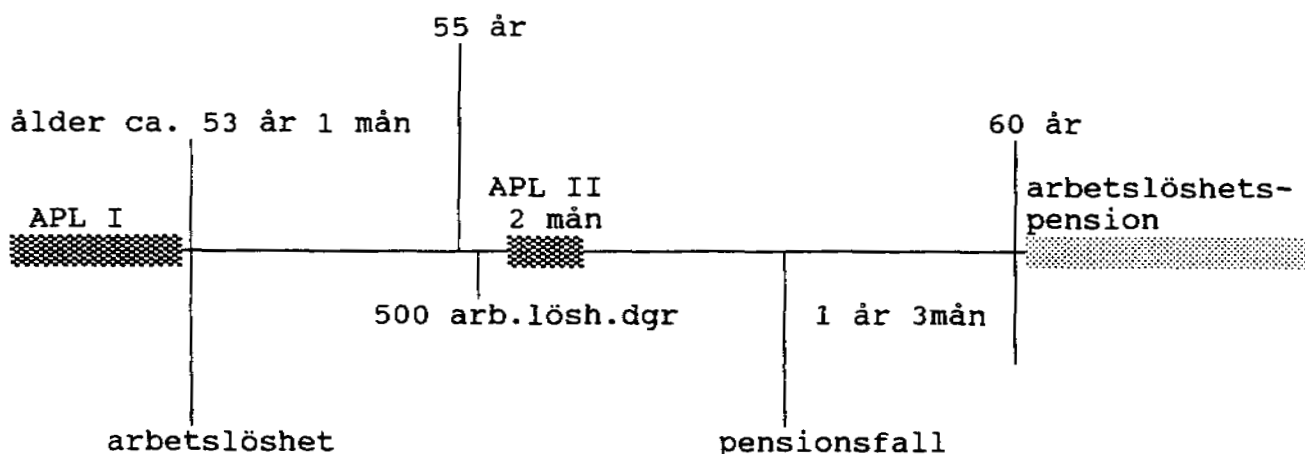
Anställningen
under 6 mån

En anställning som är kortare än sex 6 månader släcker inte rätten återstående tid. Återstående tid ansluts sålunda till den anställning på basis av vilken den försäkrade har rätt till återstående tid i början av tilläggsdagarna och sålunda också vid pensionsfallstidpunkten, fastän han vid början av tilläggsdagarna har haft en ny anställning som pågått kortare än sex månader eller anställningar, företagaverksamhet eller KAPL-löner under gränsen för återstående tid enligt KAPL.

Juridiska och
Försäkringstekniska avdelningen

16.1.1992

Exempel 3

Den försäkrade har rätt till återstående tid på basis av APL-arbetsförhållandet I när tilläggsdagarna börjar. Ett arbetsförhållande som börjat efter det och som fortgått kortare tid än sex månader, släcker inte rätten till återstående tid för APL-arbetsförhållandet I.

Efter anställningen kan utbetalningen av dagpenning avvägd enligt förtjänsten fortsätta. Tilläggsdagar kan betalas ända till slutet av den månad under vilken den försäkrade fyller 60 år och han kan gå i arbetslöshetspension från början av följande månad. Återstående tiden ansluts till APL-arbetsförhållande I från pensionsfallet ända fram till pensionsåldern.

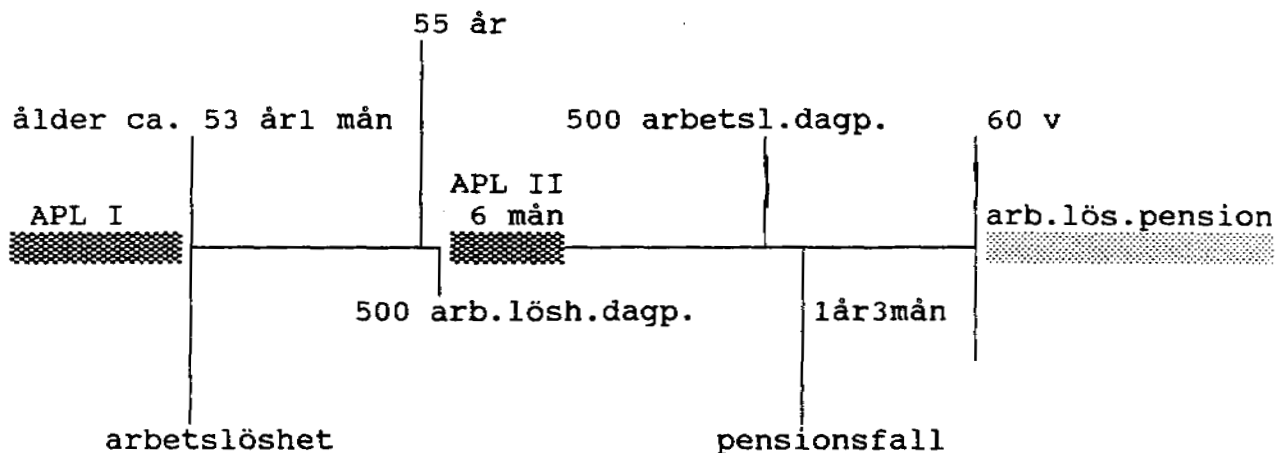
Arbets-
förhål-
lande
över 6
mån.

En anställning som fortgår längre än sex månader släcker rätten till återstående för den föregående anställningen. Om den försäkrade efter tilläggsdagarnas början i sex månader har varit anställd i annan anställning än ett garanterat arbete, släcks återstående tiden för anställningen som föregick nämnda anställning. Återstående tiden ansluts till denna nya anställning. Företagarverksamhet som pågått minst sex månader och KAPL-inkomster över gränobeloppet för återstående tid behandlas på samma sätt.

Juridiska och
Försäkringstekniska avdelningen

16.1.1992

Exempel 4

Arbetsförhållandet som pågått sex månader har släckt rätten till återstående tid för APL-arbetsförhållande I. Återstående tiden ansluts till APL-arbetsförhållande II.

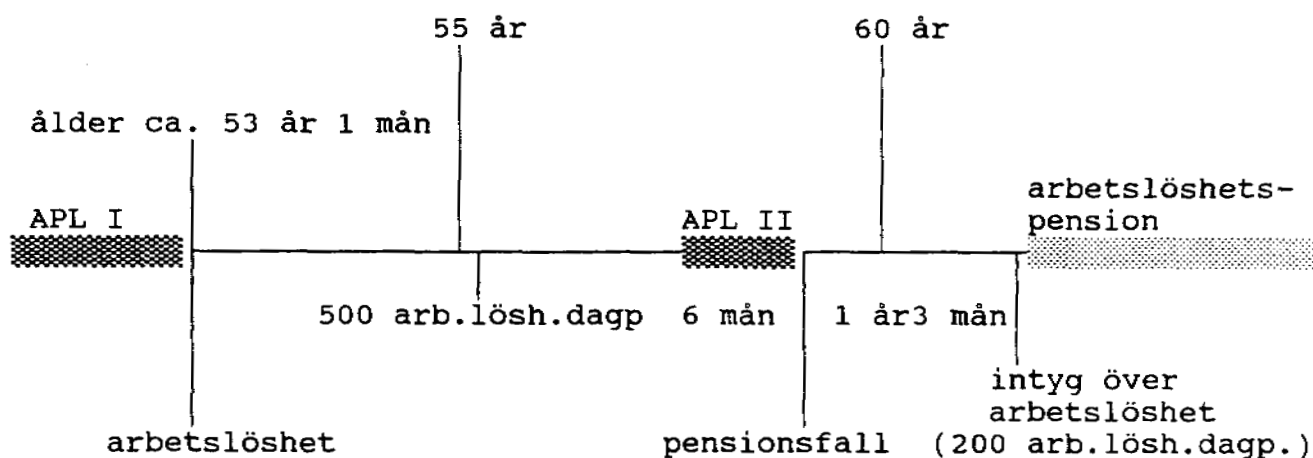
Den försäkrade har på nytt blivit berättigad till dagpenning avvägd enligt förtjänsten, eftersom han har haft en anställning som pågått sex månader och som uppfyller villkoret för förvärvsarbete. Härvid "nollställs" hans arbetslöshetsunderstödsdagar och han får på ny rätt rätt till maximitid. Han kan utöver dagpenningdagarna på 500 dagar ytterligare få dagpenning avvägd enligt förtjänsten för tilläggsdagar till slutet av den månad han fyller 60 år. Han kan gå i arbetslöshetspension från början av följande månad.

Juridiska och
Försäkringstekniska avdelningen

16.1.1992

Exempel 5

Förvärvsarbete som har pågått längre än sex månader kan ändra pensionens begynnelsestid om anställningen pågår nära den tidpunkt då arbetslöshetspensions-åldern uppnås.

En anställning som har pågått sex månader har släckt rätten till återstående tid för APL-arbnetsförhållande I. Återstående tid ansluts till APL-arbetsförhållande II.

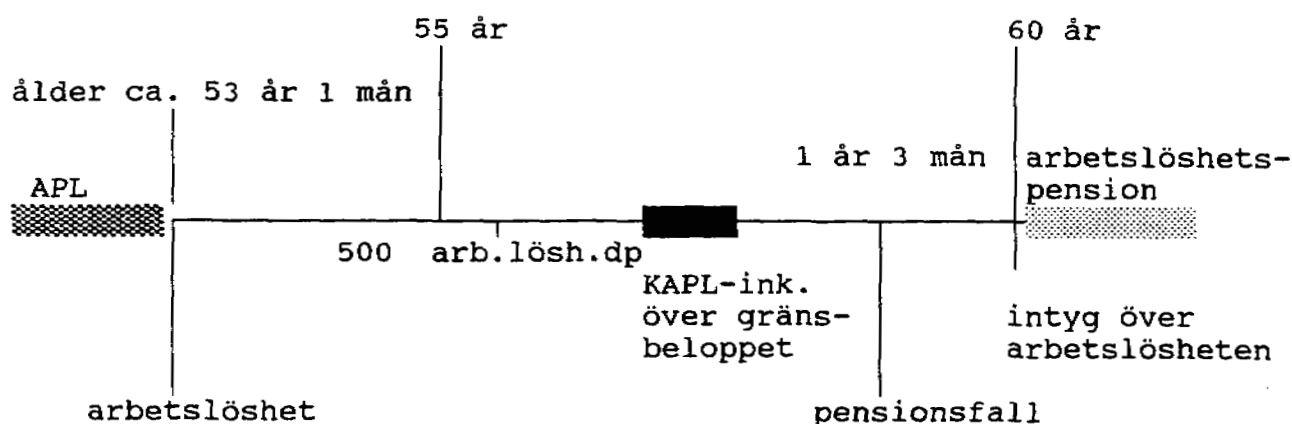
Till följd av förvärvsarbetet som pågått sex månader "nollställs" arbetslöshetsdagarna och för den försäkrade uppkommer ny rätt till maximitid. Eftersom han inte hinna få tilläggsdagar före han fyller 60 år kan han gå i arbetslöshetspension först med 200-dagars intyg dock senast när den nya maximitiden uppfylls (500 arb.lösh.dagp.)

Eftersom den försäkrade inte på nytt hinna få tilläggsdagar, bestäms återstående tiden normalt enligt 360-dagars regeln och den ansluts till APL-arbetsförhållande II från pensionsfallet fram till pensionsåldern.

Juridiska och
Försäkringstekniska avdelningen

16.1.1992

Exempel 6

Den försäkrade har haft arbete som omfattas av KAPL och som överstiger gränsbeloppet för återstående tid. Eftersom arbetet dock inte har pågått sex månader, nollställs arbetslöshetsunderstödsdagarna inte och ingen rätt till ny maximitid (500 arbetslöshetsdagar) uppkommer. Däremot kan utbetalningen av dagpenning avvägd enligt förtjänsten fortsätta. Till följd av tilläggsdagarna som utbetalts efter KAPL-lönerna kvarstår karenstiden för återstående tid enligt KAPL fram till pensionsfallet utan att dagar särskilt måste räknas.

Tilläggsdagar börjar utbetalas antingen omedelbart eller efter en självrisktid på fem dagar (12 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa). De kan utbetalas till slutet av den månad under vilken personen fyller 60 år. Personen kan gå i arbetslöshetspension från början av följande månad. KAPL-lönerna som har överskridit gränsbeloppet för återstående tid släcker rätten till återstående tid för APL-arbetsförhållandet. Återstående tiden fogas till KAPL från pensionsfallet till pensionsåldern.

8

Grunddagpenningar och bevarande av återstående tid

När det gäller försäkrade som får grunddagpenning räknas återstående tiden såsom tidigare enligt 360-dagars regeln. Då perioden på 360 dagpenning-fria dagar räknas beaktas på samma sätt som vid dagpenningar avvägda enligt förtjänsten också de utbetalda grunddagpenningarna. Grunddagpenningdagar-na kan dock beaktas högst så många som till arbets-tagaren hade kunnat betalas dagpenning avvägd enligt

Juridiska och
Försäkringstekniska avdelningen

16.1.1992

förtjänsten. (se ETK tiedottaa 1/87, finns enbart på finska).

Enligt ändringen av lagen om utkomsskydd för arbetslösa, som trädde i kraft 1.1.1991 beaktas antingen 500 dagar eller utöver 500 dagar dagarna till utgången av den kalendermånad arbetstagaren fyller 60 år. Enligt ikraftträdelsestadgandet kan en person som fyllt 60 år och som före lagändringen har fått 500 dagar sammanlagt få 900 dagar och för deras del kan högst 900 dagpenningdagar beaktas. (se ETK tiedottaa 3/91, finns enbart på finska).

När högst 500 grunddagpenningdagar kan beaktas, bevaras rätten till återstående tid från det arbetsförhållandet upphört till pensionfallet högst cirka 2 år 4 månader.

När grunddagpenningdagar kan beaktas fram till det den försäkrade fyller 60 år, är det möjligt att rätten till återstående tid räknad enligt den normala 360-dagars regeln har förlorats före den försäkrade fyller 60 år. Återstående tid för en arbetslös person som har fått grunddagpenning och som har fyllt 55 år bevaras från arbetsförhållandets upphörande till pensionsfallet i cirka 3 år 6 månader. Återstående tiden bevara sålunda inte alltid till slutet av den månad under vilken den arbetslösa fyller 60 år såsom för en arbetslös som får dagpenning avvägd enligt förtjänsten.

9

Garanterat arbete

I cirkulär A 12/91 och ETK tiedottaa 7/91 T (endast på finska) har anvisningar getts om fogande av återstående tiden då den försäkrade har haft ett garanterat arbete.

10

Rehabiliteringspenningen förlänger efterkarenstiden

I samband med rehabiliteringslagstiftningen ändrades efterkarenstiden enligt 6 § 3 mom. APL från och med 1.10.1991 så, att hela den tid för vilken rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna och lagen om rehabiliteringspenning har betalats förlänger efterkarenstiden.

På motsvarande sätt förlängs karenstiden då ersättning för inkomstbortfall till följd av rehabilitering enligt olycksfalls- och trafikförsäkringen karenstiden erläggs.

Juridiska och
Försäkringstekniska avdelningen

16.1.1992

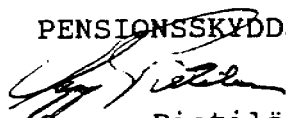
11

Ändring av lagen om statens pensioner

Stadgandet om återstående tid enligt lagen om statens pensioner ändrades 1.10.1991 ytterligare så, att återstående tid i likhet med stadgandena i APL fogas till den anställning som senast pågått minst sex månader.

I KPS har motsvarande ändring trätt i kraft från och med 1.1.1991

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen
Martti Hännikäinen